
Můj Everest

Jim Davidson

Půda se teď chvěla rychleji a obě laviny duněly hlasitěji.

Pokud budeme pořád uvnitř, až se dostanou k nám, velká plocha stanu nás může stáhnout pod záplavu sněhu jako kotva. Nejlepší šanci na přežití budeme mít venku, abychom se mohli pokusit „plavat“ na povrchu laviny.

Rychle ven!

Bart se plazil k východu. Konečně jsem rozeplnul zip a Bart se vyřítit ven. Vyskočil jsem ze spacího pytle, abych ho následoval.

Ještě před opuštěním stanu jsem se rozhlédl po výbavě, jestli neuvidím něco, co by nám mohlo pomoci. Všiml jsem si lavinového vysílače s přijímačem a napadlo mě, jestli bych si ho neměl navléknout. Pokud mě pohřbí lavina, maják pomůže záchráncům, aby mě našli, než se udusím. A kdybych zemřel, signál je aspoň navede k mému tělu. Rychlé vyzvednutí mé mrtvolky by bylo pro záchránce bezpečnější a zjednodušilo by to situaci rodině oproti tomu, kdybych zůstal pohřbený někde na ledovci.

Vytáhl jsem z postranní kapsy stanu přístroj o rozměrech dlaně, stiskl jsem plastovou pojistku a zapnul ho. Můj maják vždycky potřebuje pět vteřin, než naběhne systém. Hypnotizoval jsem miniaturní displej a zapřísahal elektroniku, ať si pospíší.

Hukot lavin dosáhl ohlušující intenzity. Doufal jsem, že těch pár vteřin ve stanu navíc mě nebude stát život.

Konečně maják pípl a bliklo oranžové světlo. Napadlo mě, že ho jednoduše budu držet a vyběhnu s ním ven, abych ušetřil pár vteřin, ale maják musí být navlečený kolem hrudníku, abych ho neztratil, pokud by se mnou smýkala lavina. Přetáhl jsem si ramenní popruh přes levou ruku a hlavu a druhý popruh jsem si obepnul kolem pasu. Zvedl jsem se na kolena a zacvakl černou přezku.

Přes podlážku jsem cítil chvění ledovce. Čím déle se půda chvěje, o to větší zemětřesení se jedná.

Vedle mě ležela moje malá kamera GoPro. Pokud všichni zahyneme, nahrávka zdokumentuje, co se stalo. A pokud přežiju – inu, pak budu mít úžasné záběry. Zapnul jsem ji a vylezl ze stanu.

Nejdůležitější je zůstat na hladině sesouvající se masy.

Většina mých kolegů stála poblíž a všichni se dívali jižním směrem, na lavinu, která se hrnula od hory Nupce. Taky jsem se podíval, ale viděl jsem jenom závoj hustých mraků.

Otočil jsem se za zvukem druhé laviny. I tady byly jen mraky. Nedalo se poznat, jestli se laviny řítí přímo na nás.

Nikdo neutíkal, protože nebylo kam. Tábor obkličovaly pukliny, takže jedinou bezpečnou trasu představovala cesta k severu, k západnímu hřebenu Everestu. Jenže úprk tímto směrem nás mohl dostat přímo do dráhy druhé laviny.

A tak jsme stáli na místě, hleděli do mraků a čekali. Přemýšlel jsem, která lavina by mohla být dost velká, aby se převalila přes ledovec a zasypala náš tábor. Možná ani jedna. Možná obě. Těkal jsem očima z jedné strany na druhou a snažil se odhadnout, odkud přijde nebezpečí dřív.

Obličej mi bičoval silný vítr a já se proti němu instinktivně otočil zády. Vichr mě přinutil udělat drobný krůček dopředu. Když jsem zakopl o tvrdý kus ledu, prsty u nohy mi projela bolest. Sklopil jsem oči a uviděl jsem, že mám na sobě jenom ponožky.

Žádné boty. Taková hloupost!

Pod jiným úhlem do mě narazil ještě větší poryv. Vichr ze dvou různých směrů mi připadal zvláštní, ale pak jsem si vzpomněl na přednášku z dynamiky sněhu a lavin, kterou jsem kdysi absolvoval: Velké laviny před sebou při sjíždění ze svahu tlačí vzduch. Tyhle poryvy nezpůsobilo počasí – jednalo se o stlačený vzduch, který před sebou hrnuly laviny. A obě mířily přímo k nám.

Druhý poryv v sobě nesl ledové částičky, které mi zasypaly ramena a štípaly mě do tváří jako zmrzlý písek z pláže. Viditelnost se vmžiku snížila z třiceti na pouhých pár metrů. Většina kolegů zmizela – nemyslel jsem, že by je vichr smetl, ale jistý jsem si nebyl.

Ze zadu mě tvrdě zasáhl další poryv. Báł jsem se, aby mě neporazil a nesmetl do nějaké pukliny. Napadlo mě, jestli bych si neměl lehnout. Vleže mi ale bude hrozit větší nebezpečí, že mě pohřbí masa laviny.

Rozhodl jsem se pro kompromis: klekl jsem si na jedno koleno a nahrbil se proti větru. Tím se můj obličej přiblížil ke kameře, kterou jsem pořád držel v pravé ruce. Souvislé červené světlo ukazovalo, že přístroj je zapnutý, ale nenahrává. Zapomněl jsem spustit záznam, a tím mi utekly záběry ze začátku celého chaosu. *Sakra!*

Jako geolog jsem si říkal, že bych měl zemětřesení i laviny zdokumentovat, aby později někdo mohl zjistit, co se tu sakra stalo. Kromě toho jsem sotva mohl dělat něco jiného. Stiskl jsem tlačítko nahrávání.

Zvedl jsem hlavu a uviděl, jak ve vířící bílé tmě mizí dva nejbližší kolegové. Dohlednost klesla na nulu.

Vzduch ztěžkl ledovým prachem. Při každém nádechu mě zmrzlé částičky dráždily v krku. Dusil jsem se a prudce lapal po vzduchu, ale tím jsem si jen zabodával do hrdla o to víc ledových stěpin, které nesnesitelně škrábaly, pálily a studily zároveň.

Zabořil jsem nos do ohbí levého lokte, abych odfiltroval čím dál hustší ledové částičky. Pokusil jsem se nabrat vzduch přes rukáv, ale měl jsem pocit, že inhaluju mléčný koktejl.

Nemůžu dýchat!

Stoupala ve mně panika.

Nemůžu zůstat venku!

Poslepu jsem máchl pravou rukou a nahmatal jsem stan. Vlezl jsem dovnitř. Zkusil jsem otevřít oči, ale i uvnitř vířil vítr ledovou drť. Znovu jsem oči zavřel a oběma rukama jsem se snažil zavřít vchod do stanu. Když se mi podařilo zatáhnout téměř celý zip, vítr uvnitř polevil. Opět jsem otevřel oči, ale přes ledové částičky a kapičky vody na očích jsem viděl všechno rozmazaně. Několikrát jsem zamrkal, a jakmile se mi projasnil zrak, zjistil jsem, že tu jsem sám.

„Barte! Barte, kde jsi?!“ vykřikl jsem.

Přes kvílející vítr jsem se sotva slyšel. Údolí ticha už nebylo tiché.

Konečně se stan přestal zmítat. Narovnal jsem se do sedu a pomyslel si: *Je po všem?*

Vzápětí do severní stěny narazil ještě silnější poryv od druhé laviny, která se stále sesouvala dolů. Poletující krystalky ledu mohly kdykoliv vystřídat kusy o velikosti mikrovlnek, lednic nebo dokonce domů.

Doufal jsem, že se laviny stočí směrem od nás, ale setrvalé poryvy stlačeného vzduchu dokazovaly, že míří pořád k nám. Za další minutu mohly

pohřbít celý tábor. Hlavou mi probleskla myšlenka na Glorii a děti. Levou ruku jsem zvedl k hrudníku a přitiskl k sobě lavinový maják.

Stan zasypávaly jemné ledové částičky a narážely do něj poryvy větru. Po nylonovém povrchu s hlasitým syčením klouzaly spršky nadrceného ledu. Při každé vlně vzduchu zesílil hluk v pozadí a zazněl ve vyšší tónině.

Vichry z obou směrů se přetlačovaly a zápolily spolu o převahu. Tlaková vlna laviny sjíždějící ze západního hřebene Everestu naklonila stan k jihu, ale prudký poryv od Nupce kupoli stanu vychýlil zase na opačnou stranu. Protichůdné větry vytvářely víry, v nichž se stan zmítal jako v křečích. Obě laviny se snažily zabrat náš tábor pro sebe, a spolu s ním i všechny, kdo se v něm ukrývali.

Střídavě jsem se díval jedním a druhým směrem, podle toho, odkud právě přicházelo nejhlasitější burácení. Chouliil jsem se uprostřed stanu, abych byl co nejdál od stěn. Nezavřel jsem vchod úplně, takže dovnitř pronikaly ledové krystaly a vířily přede mnou jako sněhová bouře. Kolem mých nohou v ponožkách se usadila centimetrová vrstva ledových částiček.

Tehdy jsem si vzpomněl na zapnutou kameru, kterou jsem odložil vedle sebe. Zvedl jsem ji, a ačkoliv objektiv pokrýval zpoła roztálý sníh, obrátil jsem kameru k sobě a začal jsem mluvit.

„Utrhla se...“

Píp. Píp. Přerušilo mě ostré varování. Začal jsem znovu. „Utrhla se velká lavina a zasypává nás spousta jemného ledu.“

Hlasité zahučení mimo stan naznačilo, že se v zuřící bitvě tlakových vln opět změnila vítězí strana. „Další poryv!“ řekl jsem.

Protivné pípnutí se ozývalo každou vteřinu.

„Možná se utrhly dvě laviny. Těžko říct.“

S vykulenýma očima jsem se zaposlouchal. Vichr i sykot sněhu zesílily. „Sakra!“

Zapnul jsem zip vchodu až do konce a znovu jsem se podíval do objektivu. „Mám na sobě maják.“

No jistě, ten maják. Nejdřív jsem si myslel, že pípá kamera, ale konečně jsem si uvědomil, že ten zvuk vydává můj lavinový maják. Podíval jsem se na něj, ale bez brýlí na čtení jsem nedokázal pořádně přečíst návod. Odložil jsem kameru a chvíli se věnoval majáku. Proč pípá?

Konečně se mi povedlo soustředit se natolik, abych zjistil, že jsem v ustrašeném spěchu maják nenastavil na vysílání, ale na pátrací režim. Vůbec jsem

nevysílal. Kdyby mě pohřbila lavina, maják by mi nijak nepomohl. *Kruci – už žádné další chyby!*

Pravidelné pípání v pátracím režimu znamenalo, že přijímám signál neda-
lekého majáku někoho dalšího, kdo vysílá svoji pozici. I když jsem v okruhu
dvaceti metrů měl jednatřicet kolegů, ve stanu jsem si připadal osamělý – to
pípání mě s někým spojilo aspoň na dálku.

Nasadil jsem si brýle – teď jsem viděl dostatečně dobře na to, abych pře-
pnul páčku na vysílání. Pípání ztichlo. Maják mě konečně chránil.

Do vlhkého obličejě mě štípal mráz. Pevně jsem zavřel oči a zašklebil
jsem se. Nemohl jsem sice tušit, jestli někdo najde moji kameru, ale pro
všechny případy jsem chtěl pokračovat v nahrávání, jak nejdéle to půjde.
Došlo mi, že by se moje video jednoho dne mohlo dostat ke Glorii a našim
dvěma dětem, Jess a Nickovi. Nechtěl jsem, aby se cítili ještě hůř, protože
jsem se před koncem bál.

Zhluboka jsem se nadechl a pokusil se promluvit do kamery o něco klid-
něji. „Tlakové vlny víří po celé kotlině. Laviny se utrhly před necelými
dvěma minutami.“

Vítr se začal utišovat. Přes stěny ke mně doléhaly další zvuky, ale sotva
jsem je slyšel přes vlastní oddechování. Snažil jsem se dýchat pomaleji.
Uplynulo několik dlouhých vteřin, než jsem znovu promluvil: „Myslím, že
to přestává. Musím si vzít lepší oblečení a jít ven.“

Stiskl jsem horní tlačítko: přestal jsem nahrávat, ale nechával jsem ka-
meru zapnutou. Položil jsem ji na spací pytel a rozhlédl jsem se. Potřeboval
jsem si promyslet další krok. Jemný sníh, který mě pokrýval od hlavy po
paty, začal tát, a tak jsem ho ze sebe smetl. Hmátl jsem po jedné horolezecké
botě, obul si ji a utahoval tkaničky, ale bojoval jsem s uzlem.

Uvažoval jsem, co asi najdu venku. Možná je všechno v pořádku, ale
možná taky zjistím, že někoho pohřbily úlomky ledu. Možná pohřbily
všechny. Do krve se mi vyplavil adrenalin: *Co když jsem zbyl jenom já?*

„Barte, jsi venku?!“ zavolal jsem. Žádná odpověď.

Rozechvělé ruce ztěžovaly zavazování tkaniček. Před stanem se zastavily
něčí kroky, někdo otevřel vchod a nahlédl dovnitř. K černým vlasům se mu
lepil sníh – byl to P. K.

„Jsou všichni v pořádku?“ zeptal jsem se.

„Všechno je dobré.“

Ulevilo se mi, že ho vidím, ale měl jsem pocit, že to byla jen všeobecná uklidňující fráze a ne pořádná odpověď.

„Jste v pořádku, P. K.?“

„Jo. Neboj se, jsem tady.“

Někde blízko se rozdrmolila vysílačka – nepálsky nebo šerpským jazykem. Oba jsme zmlkli a poslouchali jsme.

P. K. pořád klečel ve vchodu, takže mi clonil výhled, ale viděl jsem, jak se sám rozhlíží po táboře. Napadlo mě, jestli někdo neskončil zasypaný nebo v jedné z okolních trhlin.

„Měli bychom spočítat...“

P. K. mě nenechal domluvit – řekl něco nepálsky, ale nerozuměl jsem co. Vstal a odběhl přes tábor. Tím mi uvolnil výhled, takže jsem viděl, jak kolem pobíhá několik jeho kolegů.

Z větší dálky ke mně dolehly další hlasy – některé mluvily nepálsky, jiné anglicky. Ze stanů začali vycházet lidé. P. K. vypadal celkem klidně, takže situace v táboře nemohla být příliš zoufalá. Od utržení lavin uplynulo pět minut a před dvěma minutami se utišil víchr. Zíral jsem na podlahu stanu a nevěděl jsem, co mám dělat. Už nepanoval takový chaos, ale mnoho věcí zůstávalo nejasných.

Kamera v mé ruce zablikala červeně. Zřejmě jsem začal znovu nahrávat, když se ve vchodu objevil P. K. Třikrát jsem se uměřeně nadechl, podíval se do vlhkého objektivu a řekl jsem: „Spočítáme se a ověříme si, jestli někdo nechybí.“

Začínal jsem si uvědomovat plný význam toho, co se právě odehrálo. Vzhledem ke dvěma současným lavinám a pohybům ledovce pod námi se muselo jednat o silné zemětřesení. Věděl jsem, že lidé mimo budovy vnímají otřesy silnější než poměrně skromný stupeň 4.¹ Tohle zemětřesení bylo mnohem silnější.

Cítil jsem, že mě objektiv trochu uklidňuje. Podíval jsem se do něj. „Znělo to, jako kdyby se lavina utrhla, ehm, z Nupce, ale pak jsem měl dojem, že slyším další. Těžko říct. Zvuky se tu ozývaly ze všech stran.“

¹ Sílu zemětřesení udává seismický moment, magnitudo. Jedná se o měřítko zavedené seismology místo zastaralé Richterovy stupnice, jež měla jistá omezení. Seismický moment má logaritmickou škálu, takže otřesy stupně 7 jsou desetkrát silnější než stupeň 6 a uvolní se při nich přibližně dvaatřicetkrát víc energie. Největší dosud změřené zemětřesení dosáhlo magnituda 9,5.

Zahleděl jsem se na nylonovou stěnu a odmlčel jsem se. „Musím se obléct, ale zůstanu v pohotovosti.“

Vypnul jsem kameru a uložil ji do kapsy u bundy. Zvedl jsem druhou botu a obul si ji. Zavázal jsem si vnitřní vložku, utáhl jsem prostřední řemínky a zazipoval vodotěsnou vnější vrstvu. Rutina mě uklidnila ještě víc a dopřála mi chvilku na přemýšlení. Takhle velké zemětřesení budou patrně následovat takzvané dotřesy a nejspíš i další laviny. Poklepal jsem si na hrudník, kde jsem cítil tvrdý plastový obal majáku.

Když jsem vylezl ze stanu, většina mých kolegů už byla taky venku, někteří zpola oblečení. Tlakové vlny se utišily, ale z nebe se snášel sníh, který možná zvěstoval, že se schyluje k další lavině.

Podezřívavě jsem se na něj podíval. K zemi padaly jemné vločky a usazovaly se mi na rukávu bundy. Byl to jen obyčejný sníh. Trochu jsem se uvolnil a vykročil jsem k hloučku přátel. Okamžitě jsem uviděl Barta v oranžově červené bundě. Vydechl jsem, udělal jsem dva kroky přímo k němu a objal jsem ho.

„Kde jsi byl?“ zeptal jsem se.

„Když začala ta vánice, schoval jsem se v nejbližším stanu. Byl to kuchyňský stan se šerpy. Páni, ale bylo to děsivé, co?“

Kolem nás se objímali i další horolezci. Odříkali jsme jména kolegů a šerpů, o nichž jsme věděli, že jsou v pořádku. Když jsme postupně ohlásili jména všech dvaatřiceti lidí v táboře, usoudili jsme, že se nikdo neztratil. Nikdo dokonce ani neutrpěl zranění. To byla dobrá zpráva, která nám přinesla úlevu, ale i tak jsem v obličejích přátel četl nejistotu a strach.

Probírali jsme posledních pár minut – mluvili jsme jeden přes druhého. Vedle mě stál Matt Tammen, který dřív sloužil v armádě a obvykle působil velice vyrovnaně. Právě popisoval divoké pohyby ledovce a říkal: „Zmítal se dopředu a dozadu, nahoru a dolů.“ Svoje slova doplňoval pantomimickými posunků: divoce mával rukama, až vypadal jako nějaký velký pták.

Přikývl jsem a krátce, nervózně jsem se zasmál na znamení, že s ním souhlasím.

Někdo udělal jakýsi vtípek a všichni se rozesmáli až příliš hlasitě. Sněžení zhoustlo a byli jsme čím dál mokřejší. Venku se nedalo dělat nic užitečného, a tak jsme se rozešli do stanů, abychom zůstali v suchu. Bart si lehl na spací pytel a bezvýrazně hleděl do stropu. Já jsem si do spacáku vlezl nohama.

Najednou sebou celý stan trhl.

Dotřes! Sevřel se mi žaludek. Položil jsem dlaň na podlahu, abych se pokusil odhadnout, jestli energie zemětřesení roste.

Stan i kilometr dlouhý ledovec pod námi se zmítaly o několik centimetrů sem a tam. Uvědomil jsem si, že můžu tuhle chvíli zaznamenat, a tak jsem zapnul kameru a popsal jsem, co se děje: „Stan se právě zase pohnul. Další zemětřesení. Tohle nejspíš nemělo ve srovnání s minulým ani třetinovou energii.“

Po zhruba pěti vteřinách ticha jsem dodal: „Je to, jako kdybyste si postavili stan na stole a někdo ten stůl i s vámi postrkoval po podlaze. Ještě teď to trochu cítím.“

Zatímco se ledovec s námi pořád chvěl, uvědomil jsem si, že jsme na tři sta metrů silné vrstvě křehkého ledu. Pokud otřesy naruší jeho strukturu, můžeme se propadnout. Nechtěl jsem se zřítit do nitra ledovce, jako se mi to už kdysi dávno stalo.

Potichu jsem řekl: „Doufám, že ten ledovec vydrží.“

„Jo,“ zašeptal Bart.

Zmlkli jsme a poslouchali, jestli se neozvou další laviny.

5

Dotřesy pokračovaly a masa ledu se pod námi kymácela ze strany na stranu jako houpačí křeslo. Bart i já jsme napínali uši, ale neslyšeli jsme žádný hukot lavin. Brzy se záchvěvy zmírnily a země se znovu uklidnila. Prozatím.

Podíval jsem se na Barta a zavrtěl jsem hlavou. Bart dlouze vydechl a znovu se zahleděl na žlutý strop. S tím, jak ve mně odezníval adrenalinový výlev, dostavilo se podráždění. Nemohli jsme tu jen tak ležet a čekat na další otřesy. Určitě se dalo podnikat něco prospěšného.

Pokud by nás smetlo nové zemětřesení nebo lavina, mohli jsme po sobě nechat podrobné záznamy, jako trosečníci, kteří přežili ztroskotání lodi. Nejrychlejší bylo natočit video. Jelikož jsem nechtěl upadnout do pesimismu, nebo – což by bylo ještě horší – nahrát předčasné sbohem pro rodinu a přátele, rozhodl jsem se, že budu mluvit věcně a omezím se na fakta. Utřídl jsem si myšlenky a zapnul jsem nahrávání.

„Je dvacátého pátého dubna, přibližně půl jedné odpoledne nepálského času. Já a můj spolubydlící Bart jsme právě odpočívali a dřímali ve stanu, když jsme uslyšeli hlasitou ránu.“

Ve dvou minutách jsem shrnul, co se dělo od začátku zemětřesení a utržení lavin. Potom jsem pokračoval tím, co jsme věděli z rozhovoru vysílačkou se základním táborem:

„Vysílače Ncellu jsou vyřazené, což svědčí o zemětřesení. Všude jsou problémy. Pod ledopádem popadaly stany – to mohl být důsledek tlakových vln z našich dvou velkých lavin, nebo se jinde mohly utrhnout další. Pořád je tu chaos.“

Bart ležel na spacím pytli, hlavu podepřenou pravou rukou. Obrátil jsem kameru na něj a zeptal se: „Jak jsi to prožíval ty?“

Bart krátce zmínil začátek zemětřesení a popsal, co se dělo, když jsme se rozdělili. „Schoval jsem se ve velkém stanu, kde se shromáždili všichni šerpové a odříkávali buddhistické modlitby...“ Odkášlal si. „Trochu mě přemohly emoce...“

Zlomil se mu hlas a odmlčel se. Usmál se na mě, ale jeho úsměv rychle zvadl. Můj jindy tak optimistický přítel našpulil dolní ret a ústa se mu stáhla do křečovitě grimasy.

Mrkal a mlčel. Po chvíli tichým, rozechvělým hlasem pokračoval: „Uvažoval jsem, jestli to je konec a jaké... jaké to asi bude, být zasypaný.“

Pevně stiskl rty. Po chvíli navázal tónem, který zněl téměř normálně.

„Ale docela rychle se všechno začalo zklidňovat. Někdo ze šerpů řekl: Už je to dobré. Hodně z nich se dál modlilo. Vyšli jsme ze stanu, uviděli jsme ostatní, objímali jsme se a byli jsme vděční, že to nedopadlo hůř.“

Na závěr Bart vykouznil stoický úsměv a zmlkl. Pochopil jsem, že to je všechno, a obrátil jsem kameru zpátky k sobě. „Je to už přibližně dvacet nebo pětadvacet minut,“ řekl jsem, „a právě jsme cítili dotřes.“

Tehdy se ve mně ozvalo geologické vzdělání a pokračoval jsem: „Jeden z ostatních horolezců pochází z Kalifornie a ten říkal, že mu otřesy připadaly silnější než při zemětřesení stupně pět, ale vzhledem k tomu, jak se hýbal ledovec i naše stany, přemýšlel jsem o P-vlnách a S-vlnách.² Jsme na

² Při zemětřesení vznikají dva typy seismických vln: primární P-vlny a sekundární S-vlny. Rozechvívají zemi jiným způsobem a S-vlny často napáchají větší škody.

ledovci, což je v podstatě jenom moře zmrzlé vody. Takže se tady houpáme tak trochu jako korková zátka na hladině oceánu.“

Uvědomil jsem si, že mluvím pomalu a v hlase mi zní beznaděj. Chtěl jsem pokračovat v optimističtějším duchu, a tak jsem změnil téma. „Potrvá další hodinu nebo dvě, než začneme řešit, co dál. Zatím zůstáváme tady, protože jsme tu v bezpečí. Právě jsme obstáli ve zkoušce.“

Na okamžik jsem se odmlčel. „Probíhá komunikace vysílačkou. Teď je dvanáct čtyřicet. Tuhle dobou bývají ještě lidi na ledopádu.“

Odvrátil jsem pohled, sklonil jsem kameru a zavrtěl jsem hlavou. „Cestou sem jsme procházeli přes hodně nestabilní úseky ledu...“ dodal jsem potichu.

Odvrátil jsem se od Barta i objektivu. Několik vteřin jsem si představoval, co se mohlo stát s horolezci, kteří v čase zemětřesení zdolávali ledopád. Mohl je rozdrtit led, mohli se zřítit do puklin nebo skončit zasypaní. Zaplavila mě hrůza, z níž se mi až zatočila hlava. Povytáhl jsem obočí a znovu se podíval do objektivu. „Budeme držet palce všem kolegům...“

Zamžikal jsem, pevně jsem sevřel rty a kývl jsem hlavou. Snažil jsem se ze sebe dostat i zbytek věty. Rozechvělým, přeskakujícím hlasem jsem konečně dořekl: „... kteří byli dole na ledopádu.“

Instinktivně jsem se třikrát pohlídl po noze, abych se ukonejšil. Oči se mi zalily slzami a znovu jsem rychle zamrkal, abych nepodlehл emocím. Nepřirozeným hlasem co do tónu i hlasitosti jsem uzavřel: „Uvidíme, co se bude dít v dalších hodinách.“

Vypnul jsem nahrávání. Zápas s emocemi mě vyčerpал, a tak jsem si znovu lehl na spací pytel, zakryl si oči dlaněmi a soustředil se na dýchání. Na videozáznamu jsem si s velkým úsilím uchoval jisté sebeovládání, ale v mém nitru se všechno bouřilo.

Dalo se těžko uvěřit, že jsme právě přečkali silné zemětřesení. Jakkoliv matoucí byly svislý pohyb i záchvěvy ledovce, o minutu později je překonal brutální nástup tlakových vln.

Slyšet blížící se laviny, ale nevidět je, bylo jako stát v husté mlze na dálnici a poslouchat blížící se klaksony kamionů. Nedalo se poznat, kterým směrem by se člověk měl rozběhnout, aby si zachránil život.

Během pěti minut jsme prošli řadou zvláštních a náročných zážitků. Byl jsem vynervovaný a otráslо mnou, když jsem si uvědomil, jak významnou úlohu v našem přežití sehrály štěstí a náhoda.

Spustil jsem ruce z obličejů a zadíval se do stropu, aniž bych na něj zaostřil pohled. V bezpočtu článků a knih, které jsem četl o Everestu, se nikdo nezmínil o riziku zemětřesení.

„Docela síla, že jsme tady zrovna při takovém zemětřesení, co?“ řekl jsem Bartovi.

„Jo. Je neuvěřitelné, že nikdo není ani zraněný.“

V záchraně nám pomohlo, že jsme měli postavené stany na tradičním místě. Byli jsme dost daleko od obou svahů, takže se k nám nedostala ani jedna z lavin spuštěných zemětřesením. Dlužili jsme velké poděkování minulým generacím horolezců, kteří našli nejvhodnější místo pro tábor a podělili se o svoje zkušenosti s následovníky.

Nebyli jsme nicméně úplně v bezpečí. V roce 2005 první výškový tábor rozdrtila obří lavina kamenů a ledu, která zničila téměř všechny stany. Zkáze uniklo jen pět stanů na horním konci. Několik lidí utrpělo zranění, ale nikdo nezahynul, především proto, že k neštěstí došlo v květnu. Takhle pozdě v sezóně byli horolezci natolik aklimatizovaní, že při putování mezi základním a druhým výškovým táborem jedničku většinou vynechávali. Když se zřítíla lavina, téměř nikdo tu nebyl. Jeden zkušený průvodce u IMG, Mark Tucker, o události napsal: „Dnes se komunita Everestu nevyhnula kulce, ale přímo bombě.“

Tedy k těsnému úniku před zkázou přispěla štedrá porce štěstí, podobně jako teď nám. Napadlo mě, jak dlouho nám asi štěstí vydrží. Nevyhnutelně dojde k dalším dotřesům a patrně i k lavinám. Pokud navíc zemětřesení zničílo zpáteční trasu k základnímu táboru, možná budeme muset vytvořit jinou, případně se vracet sólově. Ani jedno z toho neznělo lákavě. Návrat z hory se mohl proměnit ve snahu „utéct, nebo zemřít při pokusu o útěk“.

Za každou cenu jsem se musel dostat dolů, abych zase viděl Glorii a děti. Jess oslavila těsně před mým odletem do Nepálu jednadvacáté narozeniny a Nickovi bylo osmnáct. Jako čerstvě dospělí už nepotřebovali pečlivý rodičovský dohled, ale měli jsme se rádi a potřebovali jsme jeden druhého. Bydleli jsme daleko od většiny příbuzných a záviseli jsme jeden na druhém, abychom udrželi sílu a stabilitu své malé rodiny.

Nezdálo se pravděpodobné, že při tomhle přírodním neštěstí zahynu, ale kdo ví, co se ještě mohlo stát? Začínaly se ve mně ozývat obavy a nejistota ohledně toho, jestli ty tři ještě někdy uvidím. Zatím však nebyl čas na takové myšlenky – nesměl jsem podlehnout děsivým ani smutným předsta-

vám. Z řady záchranných akcí v horách, při nichž jsem pomáhal, jsem věděl, že moje přežití a bezpečí závisejí na tom, abych se soustředil jen na bezprostřední problémy a jejich řešení.

Riskantní výstupy v horách a nebezpečné natěračské zakázky mě naučily, že pokud se bojím smrti a chci znovu vidět svoje blízké, musím na ně dočasně přestat myslet. Neodstraní to strach, nedodá to člověku supersíly ani ho to nepromění v robota bez emocí. Jen prostě získáte nejlepší šanci na překonání krizové situace a návrat domů.

Přeložil Zdík Dušek